

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «МОГИЛІВ -
ПОДІЛЬСЬКИЙ ТЕХНОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради
Протокол №4
від «27» квітня 2023р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ НАКАЗОМ
№ 74/Н від «28» липня 2023р.

Валентина КАЗЬМІР

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ І СТУДЕНТІВ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
у ВСП «МОГИЛІВ – ПОДІЛЬСЬКИЙ ТЕХНОЛОГО –
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

1 Загальні положення

Дане «Положення про навчання працівників і студентів з охорони праці» складене на підставі «Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» (НПАОП 0.00-4.12-05), затверджене наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 (зі змінами) згідно наказу Мінсоцполітики від 30.01.2017 № 140 та «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017 № 1514.

1.1 Положення про навчання працівників і студентів коледжу з питань охорони праці є складовою частиною системи управління роботою з питань охорони праці коледжу.

1.2 Положення про навчання працівників і студентів з питань охорони праці (далі - Положення) спрямоване на реалізацію в підрозділах коледжу системи безперервного навчання з питань охорони праці, встановлює порядок і види навчання, а також форми перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників, а також студентів під час трудового і професійного навчання з питань охорони праці під час прийняття їх на роботу і періодично в процесі роботи, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварій.

1.3 Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання всіма посадовими особами та іншими працівниками коледжу. Дія цього Положення поширюється на всі структурні підрозділи коледжу.

1.4 Визначення понять і термінів

У цьому Положенні наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

- **навчання з питань охорони праці** - це навчання працівників, студентів, слухачів з метою отримання необхідних знань і навичок з питань охорони праці або безпечного виконання ними професійних обов'язків по тій чи іншій професії чи посаді без присвоєння кваліфікації та без внесення змін до освітньо-кваліфікаційного рівня;
- **посадова особа** - особа, яка займає постійно або тимчасово посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих або (та) адміністративно-господарських обов'язків;
- **структурний підрозділ** - підрозділ коледжу, який створений з метою виконання визначених в положенні такого підрозділу функцій (завдань).
- **робота з підвищеною небезпекою** - робота в умовах впливу шкідливих та небезпечних виробничих чинників або така, де є потреба в професійному доборі, чи пов'язана з обслуговуванням, управлінням, застосуванням технічних засобів праці або технологічних процесів, що характеризуються підвищеним ступенем ризику виникнення аварій, пожеж, загрози життю чи заподіяння шкоди здоров'ю працівників або населення, майну, довкіллю;

- виробничого середовища, вплив якого на організм людини в певних умовах може призвести до травм або іншого раптового погіршення здоров'я;

- **спеціальне навчання** - щорічне вивчення вимог відповідних нормативно-правових актів з охорони праці працівниками, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою або там, де є потреба в професійному доборі;

- **пожежно-технічний мінімум** — навчання працюючих правилам пожежної безпеки з урахуванням пожежонебезпечних особливостей виробництв, глибшого ознайомлення з протипожежними заходами і діями в разі виникнення пожежі, напрацювання навичок використання наявних засобів пожежегасіння;

- **професійний добір** - комплекс заходів, спрямованих на виявлення наявності у працівників психологічних та психофізіологічних якостей, які визначають їх професійну придатність для виконання робіт, визначених наказом Міністерством охорони здоров'я України і Державного комітету України по нагляду за охороною праці № 263/121 від 23.09.1994 р. "Про затвердження Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі";

- **стажування** - набуття працівником практичного досвіду виконання виробничих завдань і обов'язків на робочому місці після теоретичної підготовки до початку самостійної роботи під безпосереднім керівництвом досвідченого фахівця;

- **дублювання** - самостійне виконання працівником (дублером) професійних обов'язків на робочому місці під наглядом досвідченого працівника з обов'язковим проходженням протиаварійного і протипожежного тренувань.

1.5 Всі працівники, які приймаються на роботу (постійну, тимчасову, сезонну) в підрозділах коледжу, повинні пройти:

- вступний інструктаж з питань охорони праці;

- навчання та первинну перевірку знань з питань охорони праці, правил поведінки під час аварійних ситуацій на виробництві та надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків.

При прийомі на роботу з підвищеною небезпекою або де є потреба у професійному доборі, працівник повинен пройти спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці:

- первинний інструктаж на робочому місці;

- стажування (дублювання).

В процесі роботи з працівниками повинні проводитися:

- інструктаж повторний, позаплановий та цільовий;

- навчання з питань охорони праці та підвищення кваліфікації;

- періодична, позачергова (при необхідності) перевірка знань з питань охорони праці.

2. Вивчення основ охорони праці в коледжі і під час професійного навчання працівників в підрозділах коледжу.

2.1. Вивчення основ охорони праці в коледжі, а саме: предмета «охорона праці» проводиться за типовими навчальними планами і програмами з цього

предмета.

2.2 Зміст та обсяг навчання з питань охорони праці для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою, визначаються навчальним планом і програмою навчання з питань охорони праці.

Під час підготовки працівників програма навчання працівників з питань охорони праці розробляється обсягом не менше 30 годин, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації - не менше 15 годин.

Специфічні питання охорони праці для конкретних професій мають вивчатися в курсах спеціальних та загальнотехнічних дисциплін - з метою поєднання технологічної підготовки з підготовкою з охорони праці, а робочі навчальні програми цих дисциплін повинні включати відповідні питання безпеки праці.

2.3 Професійна підготовка працівників, пов'язаних із виконанням робіт з підвищеною небезпекою повинна здійснюватися з відривом від виробництва в закладах, які мають дозвіл спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці (Держпромгірнагляду).

2.4. Усі працівники, які при прийомі на роботу це мають професії, за виробничими обставинами освоюють другу професію або послідовно удосконалюють професійні знання, уміння та навички з набутої професії, зобов'язані пройти відповідно професійно-технічну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації в обсязі вимог кваліфікаційної характеристики у відповідності з програмами навчання.

2.5. Дисципліна загального курсу "охорона праці" під час професійної підготовки працівників для виконання робіт, які не належать до переліку робіт з підвищеною небезпекою, вивчається в обсязі не менше 10 годин, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації - не менше 8 годин.

Обсяг вивчення предмета «охорона праці» не може зменшуватись під час розробки робочих навчальних планів і програм.

2.6. Основним документом обліку навчання є журнал обліку навчання з охорони праці.

2.7. Після вивчення теоретичного курсу охорони праці працівник повинен пройти первинну перевірку знань з питань охорони праці, пройти первинний інструктаж на робочому місці, після чого допускається до роботи.

2.8. Первинна професійна підготовка працівників завершується кваліфікаційною атестацією в комісії. Склад комісії зазначається наказом: голова комісії - заступник директора, заступник голови комісії-представник профспілкової організації; члени комісії - інженер з охорони праці. При необхідності до складу комісії включаються інші фахівці.

2.9. Результати кваліфікаційної атестації працівників оформляються протоколом і заносяться в наказ про прийом па роботу, або переміщення на іншу роботу. В цих же наказах за підписом голови комісії робиться відмітка про необхідність та термін проходження стажування працівника.

2.10. Особи з вищою освітою, які оволодівають робітничими професіями, проходять навчання з первинної професійної підготовки на

загальних підставах.

3. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці.

3.1. Посадові особи та інші працівники, зайняті на роботах, зазначених у Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 232/10512, та Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.94 № 263/121 і зареєстрованому Міністерством юстиції України 25.01.95 за № 18/554 (далі - роботи з підвищеною небезпекою), повинні проходити спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою, один раз на рік, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично один раз на три роки проходять навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів та вимог виробничих інструкцій.

3.2. У разі здійснення навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників навчання з питань охорони праці являється складовою частиною професійної підготовки.

3.3. Спеціальне навчання з питань охорони праці проводиться за навчальними планами та програмами.

3.4. Програма спеціального навчання розробляється обсягом не менше 12 годин, для кожної професії окремо з урахуванням конкретних виробничих умов, видів робіт та посадових обов'язків і затверджується заступником директора коледжу. В програму повинні включатися питання загальні і спеціальні. Спеціальне навчання з питань охорони праці і перевірка знань проводиться до початку самостійної роботи.

3.5. Перевірка знань з питань охорони праці після проведення навчання проводиться комісією, склад якої затверджується наказом директора коледжу. Результат перевірки знань після проведення навчання оформляється протоколом.

3.6. Працівникам, які виконують роботи з підвищеною небезпекою і пройшли спеціальне навчання видаються посвідчення.

4. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб.

4.1 Посадові особи і спеціалісти, діяльність яких пов'язана з організацією навчально-виховної робо/и, проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці під час прийняття на роботу і періодично, один раз на три роки, згідно з тематичним планом і програмою навчання з питань охорони праці посадових осіб. За результатами перевірки знань видаються посвідчення.

4.2 Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб керівного складу коледжу, викладачів з охорони праці проводиться в

галузових навчальних центрах охорони праці.

4.3 Інші посадові особи і спеціалісти, які при прийнятті на роботу і періодично в процесі роботи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань охорони праці, до початку роботи і періодично, один раз на три роки, проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці стосовно робіт, що входять до їх функціональних обов'язків безпосередньо в коледжі.

4.4. Перевірка знань працівників, які здійснюють нагляд за утриманням та безпечною експлуатацією об'єктів підвищеної небезпеки проводиться за участю відповідного представника територіального органу Держпромгірнагляду.

4.5. Особи, які заміщують відповідальних по нагляду за утриманням та безпечною експлуатацією, утриманням у справному стані об'єктів підвищеної небезпеки на час їхньої відсутності на роботі (відпустка, хвороба тощо), зобов'язані проходити перевірку знань в обсязі, що відповідає посаді працівника, яка заміщується.

4.6. Посадові особи та спеціалісти, які при перевірці знань показали незадовільні знання, повинні пройти повторне навчання та перевірку знань з питань охорони праці. Повторна і позачергова перевірка знань з питань охорони праці проводиться протягом місяця. Про дату та місце перевірки знань працівник повинен бути повідомлений не пізніше, як за два тижні.

4.7. До проведення перевірки знань має бути передбачена можливість попереднього ознайомлення працівника з переліком питань для перевірки знань. Перед перевіркою знань працівників з питань охорони праці організовуються заняття, лекції, семінари та консультації. Для навчання

4.8. Позачергове навчання з метою ознайомлення з новими нормативно-правовими актами з охорони праці може проводитися у формі короткотермінових семінарів.

5. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці.

5.1 Працівники коледжу під час прийняття на роботу та періодично в процесі роботи повинні проходити інструктажі з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також з правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

5.2 За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці (далі - інструктажі) поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

5.3 **Вступний інструктаж** проводиться з метою ознайомлення працівників з загальними положеннями з питань охорони праці, правилами внутрішнього трудового розпорядку коледжу, умовами праці та з шкідливими і небезпечними виробничими факторами, які ще мають місце на робочих місцях та можливих наслідках їх впливу на здоров'я, а також з пільгами та компенсаціями, які вони будуть отримувати за роботу в таких умовах.

Проводиться:

- з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу в коледж, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;
- працівниками інших підприємств і організацій, які прибули в коледж і беруть безпосередню участь у навчально-виховному процесі або виконують інші роботи;
- з студентами, які прибули в коледж, для проходження навчання.

5.3.1 Вступний інструктаж проводиться до підписання наказу про прийом працівника на роботу спеціалістом служби охорони праці. Вступний інструктаж студентам, які приймаються в коледж для навчання, проводять куратори груп.

5.3.2 Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці або в приміщенні, що спеціально для цього обладнано, з використанням сучасних технічних засобів навчання, навчальних та наочних посібників за програмою, розробленою службою охорони праці. Допускається одночасно проводити вступний інструктаж з групою працівників до 15 осіб.

5.3.3 Вступний інструктаж з питань охорони праці проводять до підписання наказу про прийняття працівника на роботу. При згоді з умовами праці працівник погоджує їх своїм підписом в наказі про прийом на роботу та повертає наказ у відділ кадрів.

5.3.4 Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці, який знаходиться у службі охорони праці або працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу. Запис про проведення вступного інструктажу студентів робиться в класному журналі.

5.3.5 Перелік осіб, що проходять протипожежний інструктаж (протипожежний мінімум) в коледжі узгоджується з начальником пожежного поїзду або інструктором з пожежної безпеки загону воєнізованої охорони.

5.4. **Первинний інструктаж** проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з:

- новоприйнятим працівником (постійно чи тимчасово) в коледж;
- працівником, який виконуватиме нову для нього роботу;
- відрядженим працівником, який буде брати безпосередню участь у навчально-виховному процесі;
- студентами коледжу до початку навчання та перед виконанням кожного навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо;
- будівельниками, незалежно від підпорядкування, які будуть проводити будівельно-монтажні роботи на території коледжу.

5.4.1 Первинний інструктаж з новоприйнятими працівниками, учнями та студентами, які прибули на виробничу практику, проводиться після первинної перевірки знань з питань охорони праці.

5.4.2 Первинний інструктаж на робочому місці проводить керівник структурного підрозділу, індивідуально або з групою осіб одного фаху за діючими в коледжі інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних

робіт.

З особами, які приймаються на роботи з підвищеною небезпекою або на роботи, де є потреба у прийомів роботи безпосередньо на робочому місці, рухомому складі або іншому обладнанні.

5.4.3 Особа, яка проводила первинний інструктаж, повинна зробити запис в журналі реєстрації інструктажів з питань охорони .

5.5. **Повторний інструктаж** проводиться з працівниками з метою закріплення знань з питань охорони праці і підвищення їх рівня.

5.5.1 Повторний інструктаж проводиться на робочому місці або в кабінеті з охорони праці керівниками та спеціалістами підрозділів індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу.

5.5.2 Повторний інструктаж проводиться в терміни, визначені нормативно-правовими актами з охорони праці, які діють у галузі, з урахуванням

- на роботах з підвищеною небезпекою - 1 раз на 3 місяці;
- для решти робіт - 1 раз на 6 місяців.

5.6. **Позаплановий інструктаж** проводиться з працівниками та студентами на робочому місці, в кабінеті охорони праці або в навчальних приміщеннях:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, заміні або модернізації устаткування, рухомого складу, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на етап охорони праці.

Якщо про введення нового технологічного процесу, заміну рухомого складу або оснащення відомо завчасно, то вивчення пов'язаних з цим питань слід проводити під час планового технічного навчання;

- при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели або могли призвести до травм, аварій, пожеж тощо, а також на виконання телеграм, розпоряджень, наказів про нещасні випадки, які сталися в підрозділах залізниці та інших залізницях. В цих випадках інструктаж проводять з працівниками, причетними до допущених порушень, а також з працівниками, у яких аналогічні умови праці (при цьому звертається увага на місцеві умови праці та порушення, які були виявлені при перевірках);

- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 30 календарних днів для робіт з підвищеною небезпекою та працюючими на залізничних коліях і біля поїздів, а для решти робіт - понад 60 днів.

5.6.1 Позаплановий інструктаж з студентами, слухачами проводиться під час проведення трудового і професійного навчання при порушеннях ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо.

5.6.2 Позаплановий інструктаж може проводитись індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст

позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

5.6.3 Позаплановий інструктаж проводиться в тридобовий термін після виявлення порушення вимог безпеки праці або нещасного випадку, що стався в підрозділі, а також після отримання інформації, наказу, вказівки про нещасний випадок на інших споріднених з ним підрозділах.

Інструктаж, пов'язаний зі змінами в нормативно-правових актах, виробничому процесі, зміною обладнання, перервою в роботі має бути проведений до початку роботи в змінених умовах.

5.7 **Цільовий інструктаж** проводиться з метою уточнення оперативних обставин та роз'яснення працівникам та студентам безпечних прийомів праці і можливої небезпеки під час виконання наступної роботи.

5.7.1 Цільовий інструктаж проводиться з працівниками та студентами:

- при ліквідації наслідків аварії або стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформлюються наряд-допуском, наказом або розпорядженням;
- при виконанні робіт безпосередньо на залізничних коліях та біля поїздів, а також з шкідливими речовинами та в небезпечних умовах;
- при виконанні разових робіт, що не пов'язані з безпосередніми обов'язками за фахом (навантаження-розвантаження вантажів, разові роботи за межами коледжу).

Якщо на протязі зміни (робочого дня) характер та умови праці змінюються декілька разів, цільовий інструктаж також повинен проводитися стільки ж разів.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників та студентів. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

5.7.2 Цільовий інструктаж проводиться перед початком роботи (зміни, робочого дня) безпосередньо з працівником, а у випадках, коли місце роботи знаходиться на значній відстані від коледжу-інструктаж дозволяється проводити по телефону, з обов'язковою відміткою в журналі установленної форми дати, часу, прізвища та посади особи, що проводила цільовий інструктаж.

Особа, що проводила цільовий інструктаж, повинна зробити відповідний запис у журналі реєстрації інструктажів.

5.7.3 Цільовий інструктаж при виконанні робіт по нарядах (розпорядженнях) або наряд-допусках повинні проводити:

- особи, які видають наряд (розпорядження) або наряд-допуск з керівниками робіт;
- керівник робіт - з усіма членами бригади безпосередньо на робочому місці, при цьому відмітка про проведення інструктажу робиться в наряді (розпорядженні) або наряді-допуску.

5.7.4 Категорії працівників, з якими проводять цільовий інструктаж, час, місце і відповідальні особи за його проведення в різних цехах, дільницях, бригадах з урахуванням специфіки місцевих умов установлюються наказом директором коледжу.

5.7.5 У разі виконання робіт, що потребують оформлення наряди-допуску, цільовий інструктаж реєструється в цьому наряді-допуску, а в журналі реєстрації інструктажів - не обов'язково.

5.8. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (куратор, викладач, майстер).

5.9. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

5.10. При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів, протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

5.11. При незадовільних результатах перевірки знань після цільового інструктажу допуск до виконання робіт не надається. Повторна перевірка знань при цьому не дозволяється.

5.12. Про проведення первинного, повторного, позапланового, цільового інструктажів, стажування та про допуск до самостійної роботи особа, яка проводила інструктаж, робить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці. При цьому обов'язкові підписи того, кого інструктували і того, хто проводив інструктаж.

5.13. Сторінки журналу реєстрації інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою. Журнали реєстрації інструктажів з питань охорони праці зберігаються в службі охорони праці не менше 5 років.

5.14. Перелік професій та посад працівників, які звільняються від повторного інструктажу, затверджується директором коледжу.

5.15. Тематика та порядок проведення інструктажів з питань охорони праці слухачів, студентів під час трудового і професійного навчання визначаються нормативно-правовими актами в галузі освіти.

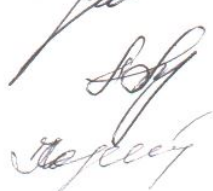
Заступник директора
з адміністративно – господарської
роботи
Інженер з охорони праці
Завідувач технологічним
відділенням
Завідувач відділенням обліку
та харчових технологій

Погоджено:

Голова первинної профспілкової
організації працівників
ВСП «Могилів-Подільський технологіко-економічний
фаховий коледж ВНАУ »

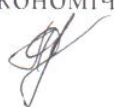

Володимир ДЗЮБЕНКО
Юрій МАТВІЙЧУК

Антоніна КОНДРУК

Людмила ЧОРНЕНЬКА

Людмила СОЛЯР